

सिंहावलोकन अकराव्या वर्षाचे

सौर आश्विन शके १९३२ ते सौर श्रावण शके १९३३ (इसवी सन २०१०-२०११)

मासिकाची वाटचाल - यावर्षी मराठी, इंग्रजी व ग्रामीण असे कुमारांसाठी ३ दिवाळी अंक तर महाविद्यालयीन युवक-युवतींसाठी 'युवोन्मेष' दिवाळी अंक प्रकाशित करण्यात आला. चारही अंकांची एकत्रित सी.डी.ही यावर्षी प्रकाशित करण्यात आली. त्याचबरोबर 'बोलके छात्र प्रबोधन' ही दिवाळी अंकांवर आधारित ऑडिओ सी.डी.ही प्रकाशित केली गेली. महाराष्ट्र व गोव्यातील १०८ गावांमधल्या ३५,००० विद्यार्थ्यांपर्यंत 'छात्र प्रबोधन' पोहोचले. इतिहास विशेषांक (अंक ८), नेहमीची परंपरा राखून मुलांच्या साहित्याचा विशेषांक (अंक ११) हे विशेषांक प्रकाशित झाले. मुलांच्या अंकाचे संपादक मंडळ यावर्षी अकरावीतल्या मुलींचे होते.

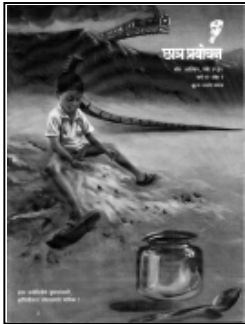
आढावा : संख्यात्मक सारणी (वर्षभरात येऊन गेलेले एकूण साहित्य)

कथा - २०	कृतिपर-विज्ञान/प्रकल्प- ५	चित्रपट परिचय - १
कविता - २४	व्यक्तिपरिचय- ७	लेखमाला - ६ (एकूण लेख- २७)
ललित - २०	संस्थापरिचय - ५	स्फुटं - २८
माहितीपर - १८	भटकंती - ३	लेखक/कवी/चित्रकार - १३८
कृतिपर-कला - १६	वाचलेच पाहिजे असे काही - ३	विद्यार्थी लेखक/कवी/चित्रकार-२२

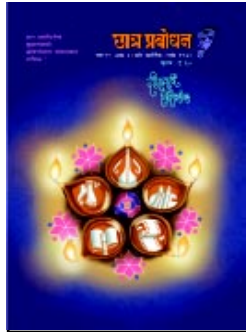
□ वर्षभरातील अंकांतील लेखांची सूची □

गेल्या वर्षभरातील लेखांची सूची खाली दिलेली आहे. लेखाआधीचा क्रमांक तो लेख त्या वर्षीच्या कोणत्या अंकात आहे, हे दर्शवितो. लेखक/कवींची नावे त्या त्या लेखनप्रकारानंतर दिली आहेत.

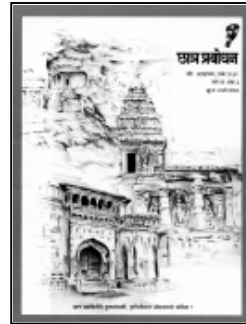
※ कथा : १. नवे काही उमजले २. फिरुनी नवी जन्मेन मी, डड्डू, रस्त्यावरच्या नाताळची गोष्ट, श्रीभद्र, तन्मयीची सुट्टी, भूक ३. प्रत्येकाची इच्छा ४, ५. पाच'अ'ची अक्कलहुशारी-पूर्वार्ध व उत्तरार्ध ६. उरलेला खेळा, वॉर्म अप ७. पाखराची वैखरी, घोरवडेश्वरावर काय घडलं? ८. आईशमनची पारध करणारा पीटर माल्किन (पुनः प्रकाशित), पुराणे गाती वसुंधरेची महती ९. रस्ता १०. सदाशिवाचे अग्निकांड

वर्ष ११ अंक १, सौर आश्विन

वर्ष ११ अंक २, सौर कार्तिक
(दीपावली विशेषांक)

वर्ष ११ अंक ३, सौर अग्रहायण

वर्ष ११ अंक ४, सौर पौष

लेखक : लीला दीक्षित, नीलिमा करमरकर, शंतनू पांडे, सुनंदा महाजन, सुधा रिसबुड, मीना वांगीकर, जयश्री काटीकर, मेधा इनामदार, मनीषा जोशी, हरिहर आठलेकर, कविता मेहेंदळे, म. वि. कोल्हटकर, ईशान पुणेकर, निनाद बेडेकर, आर्या जोशी, स्वाती राजे, वसुधा पंडित

* **कविता :** १. झेपावण्यासाठी २. बालमित्र, आपल्या हाती, हल्ला, पाण्याची शाळा, नभाहुनही मोठे माझे भान, विठाबाई, समुद्र ३. कृतज्ञता गीत, साथी-सोबती ४. आनंदाच्या गाठी-भेटी, पाखरांच्या ओठी ५. मैत्री, केवळ तुझ्यामुळे ६. प्रार्थना ७. पुस्तक, निसर्ग सांगतो मला ८. इतिहासाचे मनन करूया ९. गणित, शब्दांचे लेणे १०. ही प्रगती?, आजीसंगे...

कवी : आश्लेषा महाजन, इंद्रजित भालेराव, प्रवीण दवणे, मुकुंदराज कुलकर्णी, अरुण म्हात्रे, दत्ता हलसगीकर, रेणू पाचपोर, सुनंदा कवठेकर, संजीव तागडे, एकनाथ आव्हाड, दुर्गेश सोनार, अनुराधा नातू, नीरज पाचपोर, मनीषा जोशी, विनय अपसिंगकर, शरद कुलकर्णी, रमेश कोटस्थाने

* **ललित :** २. पहिली प्रसिद्धी, गोदावरीचा गाव, प्रिय ऋचास, पॅडल मार ! मी आहे, प्राचार्य शिवाजीराव आणि मी ३. पुस्तकजत्रा, नाथमंदिरातील दिवस ४. पोहण्याची गोष्ट, पालघरचा हुतात्मा ५. अंधाराचे डोळे ६. माझी कुऱ्हाड लोखंडाची, चिन्च्या बाई ७. चैत्र, काटेझरीचा शिवा, यास्नया पल्याना, वासुदेव माझे नाव (पुनः प्रकाशित), ८. साक्षीदार १०. पाऊस माझ्या घनातला, याला 'जेवण' ऐसे नाव!, माझा सायकल प्रवास

लेखक : मल्हार अरणकल्ले, डॉ. यशवंत पाठक, लीला दीक्षित, अमृता सुभाष, यु. म. पठाण, निर्मला मठमती, मुकुंदराज कुलकर्णी, श्रीरंग गोखले, उमाकांत कामत, शिल्पा कुलकर्णी, स्नेहा शिनखेडे, मुबारक शेख, डॉ. राहुल मराठे, अनघा भट-बेहेरे, डॉ. रामचंद्र देखणे, जयश्री काटीकर, दत्ता हलसगीकर, डॉ. संगीता बर्वे, शिवराज पिंपुडे

* **एकांकिका :** १. हिरवा 'ई' (लाईव्ह), ८. नातं की कर्तव्य **लेखक :** प्रसाद सांडभोर, राहुल कोकीळ

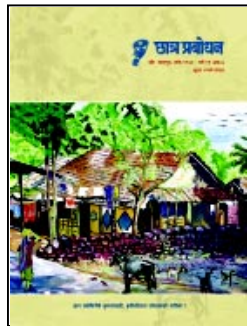
* **गंध मोहवी काव्याचा :** ६. शाळेतले 'ते' दिवस, ८. इतिहासाचे मंगल 'गान'

लेखिका : नीलिमा गुंडी, शैलजा देशमुख

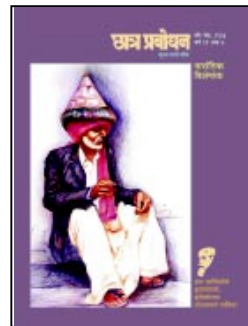
* **माहितीपर :** ३-४. पर्यटन आणि विज्ञान भाग १ व २, ४. हिवाळी भाजीपाला, टू जी स्पेक्ट्रम घोटाळा ५. संगीत खांबांमधील भौतिकशास्त्र, २०११ मधील ग्रहणे, साहित्यसंमेलन - मराठी भाषेचा उत्सव ६. फिबोनेन्सी शृंखला आणि सुवर्ण गुणोत्तर ७. क्विडिच आपल्या मैदानात, काळा पैसा, जीवसृष्टीतील स्वसंरक्षण ८. इतिहासाचे अवजड ओझे, उत्खननातून इतिहासाकडे, इतिहासात दडले भविष्य, प्रतापगडाचे शिवतांडव, शाहिरी परंपरा, जतन इतिहासाचे ९. माहिती अधिकार अधिनियम

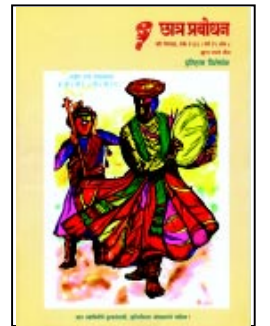
वर्ष ११ अंक ५, सौर माघ

वर्ष ११ अंक ६, सौर फाल्गुन

वर्ष ११ अंक ७, सौर चैत्र
वासंतिक विशेषांक

वर्ष ११ अंक ८, सौर वैशाख
इतिहास विशेषांक

लेखक : डॉ. अनिल लचके, डॉ. कांचनगंगा गंधे, प्रवीण वडनेरे, डॉ. वर्षा जोशी, डॉ. प्रकाश तुपे मिलिंद जोशी, अमेय कुलकर्णी, डॉ. उज्वला बर्वे, अरविंद परांजपे, डॉ. मानसी राजाध्यक्ष, सुहासिनी देशपांडे, डॉ. प्रमोद जोगळेकर, संतोष भणगे, मोहन शेटे, शाहीर शोगेश, अभिजित बेल्हेकर, विवेक वेलणकर

*** कृतिपर :** (१) कला - २. फुलपाखरू, छान किती दिसते, झुकु झुकु चाले आगीन गाडी, काचेचा दिवा, फोटोरोल जनरेटर, सुतळीचे शिंकाळे, उठावदार फ्रेम, स्टीलची फुलदाणी ३. त्रिमिती भेटकार्ड ४. चित्रांसाठीची वेगवेगळी माध्यमे, वेस्टपासून बेस्ट ५. एक्स-रे फिल्मचे चल सुशोभन ६. एम्बॉसिंग फ्रेम ७. रेशीम नातं कागदाशी

लेखक : शुभा रुद्र, मधुकर पालकर, संपदा साळवी, उल्हास टुमणे, माधुरी अरणकल्ले, चंद्रशेखर हडप, श्रीरंग गोखले, मालती आगटे

(२) विज्ञान - २. डोळे उघडून शिका गड्यांनो ५. विज्ञान दिनानिमित्त प्रश्न **लेखक :** श्रीरंग गोखले

(३) प्रकल्प - १. (गणिती) प्रयोगातून प्रकल्पाकडे, ८. प्रकल्पातून खरे शिक्षण ९. आपल्या आसपासची जैवविविधता **लेखक :** नचिकेत नित्युरे, शिवराज पिंपुडे, अमेय कुलकर्णी

(४) सर्वांगीण विकास - २. अभ्यास देशस्थितीचा समतोल चालो ८. नाट्याविष्कारातून इतिहास जगा

लेखक : विवेक कुलकर्णी, सुचेता भालेराव

*** व्यक्तिपरिचय :** २. गावा, मातीच्या संस्कारानं घडवलं (मा. गृहमंत्री आर. आर. पाटील) ३. सावरपाडा एक्सप्रेस (अॅथलिट कविता राऊत) ५. डॉ. मेघनाद साहा-एक भविष्यदर्शी वैज्ञानिक ६. नायटिंगेल ऑफ इंडिया-सरोजिनी नायडू ७. बहुगुणी संशोधिका रोझलिनड फ्रॅंकलिन ९. आव्हानांना सामोरं जाताना (डॉ. संजीव गलांडे)*

लेखक : इंद्रजित भालेराव, सुरेंद्र पाटसकर, शैलजा देशमुख, सुहासिनी देशपांडे, अमेय कुलकर्णी (*- स्वलिखित)

*** संस्था/वास्तू परिचय :** ५. मराठी विज्ञान परिषद ६. भारतीय उष्णदेशीय मौसम विज्ञान संस्था ७. आगीशी दोन हात ९. कथा एका संग्रहालयाची (राजा दिनकर केळकर संग्रहालय)

लेखक : विनय र. र., डॉ. अरविंद कुलकर्णी, प्रशांत रणपिसे, डॉ. मृणाल धोंगडे

*** भटकंती :** २. भारतीय शीत वाळवंट, ९. माझी 'नून' ची स्वप्नपूर्ती

लेखक : अमृता जोगळेकर, चेतन केतकर

*** वाचलेच पाहिजे असे काही :** १. शिखरावरून, २. आई समजून घेताना ९. व्हाय नॉट आय?

लेखिका : आर्या जोशी, शैलजा देशमुख, अंजली नानल

*** मानसिक विकसन :** १. मोगरा फुलला **लेखिका :** अनघा लवळेकर

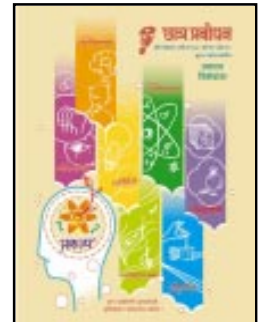
वर्ष ११ अंक ९, सौर ज्येष्ठ

वर्ष ११ अंक १०, सौर आषाढ

वर्ष ११ अंक ११, सौर श्रावण

वर्ष ११ अंक १२, सौर भाद्रपद

* लेखमाला

- **अभ्यासातील अडथळे** – १. काही विषयांची भीती वाटते ५. घाबरता कशाला? परीक्षा एक संधी!
६. परीक्षेआधीची तंत्रे **लेखक :** महेन्द्र सेठिया
- **विकास बौद्धिक क्षमतांचा** (लेखांक १७ ते २१) – १, ३. वेन आकृती भाग १ व २, ४. सांकेतिक भाषा ५. तर्क व अनुमान ६. बौद्धिक क्षमतेचे स्वरूप **लेखक :** - अमर परांजपे, डॉ. उषा खिरे
- **कर्मयोगिनी भगिनी निवेदिता** – (१ ते १०) २. भगिनी निवेदिता ३. भगिनी निवेदिता आणि स्वामी विवेकानंद यांची लंडनमधील भेट ४. हिंदू तन-मन समजून घेण्यासाठी निवेदितांचे प्रयत्न, ५. ब्रम्हचारिणी व्रताची दीक्षा ६. स्वामी विवेकानंदांच्या सहवासात ज्ञानग्रहण ७. भगिनी निवेदितांची शाळा ८. निवेदितांच्या कार्याचा वाढता व्याप ९. एका हृदय मैत्रीची गोष्ट १०. निवेदिता आणि भारतीय स्वातंत्र्य **लेखिका :** डॉ. सुरुचि पांडे
- **कलानंदांच्या वाटेवर** – २. बोलगाण्यातून मिळाली जीवनसृष्टी, चित्रपट माध्यमाशी पहिली ओळख, माझी प्रेरणा, अविस्मरणीय मैफली, गाण्यासाठी जन्म आपुला
लेखक : दुर्गेश सोनार, विभावरी देशपांडे, देवदत्त पाडेकर, शांभवी वझे, संजीव अभ्यंकर
- **तारे नवक्षितिजावरचे** – २. सप्तसुरांच्या साथीने, संशोधनाचं क्षितिज खुणावतं आहे, आणि पाण्याशी दोस्ती झाली, अभ्यास आणि आसनं यांचा 'योग' होतो तेव्हा
लेखक : प्रथमेश लघाटे, हंसा पद्मनाभन, मंथन चाळके, प्राची शेंबेकर
- **प्रकल्पांची कमाल, शिकण्यातली धमाल** – (१ व २) ९. नवनव्या उचापती-अर्थात प्रकल्प करूया १०. विविध प्रकारचे प्रकल्प करूया ! **लेखक :** विवेक पोंक्षे, डॉ. नलिनी गुजराथी

* **निवेदने :** १. दिवाळी अंक वितरण, केंद्रप्रमुख पत्ते २. स्पर्धा-सृजनाला पंख नवे, तुम्हीच संपादक व्हा ४. अभिष्टचिंतन (दत्ता श्री. टोळ) ६. स्वरभास्कराला आदरांजली (भारतरत्न पं. भीमसेन जोशी), कवितांचा संग्रह स्पर्धा ७. चला सर्जनशील बनूया, ग्रामीण मेळावे, विद्यार्थी विशेषांक आवाहन, सौर माघ अंकातील पाच शास्त्रज्ञांचा परिचय, स्पर्धा निर्णय - तुम्हीच संपादक व्हा, सृजनाला पंख नवे, ८. साहस सहली

* **स्फुटं :** जरा हसूया २, व्यंगचित्र २, ७ कोडी २, ५, ६, ८ **संकीर्ण** – १. सुभाषिते ८. झलक लिपींची

माहितीपर – ५. आंतरराष्ट्रीय रसायनशास्त्र वर्ष, आंतरराष्ट्रीय वनवर्ष ७. लिबियातील राजकीय भूकंप ८. युद्धांचे प्रकार - त्याचे अर्थ
लेखक : प्रवीण वडनेरे, नीलिमा वैशंपायन

* **मलपृष्ठ पद्य** – १. निवेदितांचे स्वप्न जयस्वी ३. हिंदू ऐक्याची ध्वजा ४. हे वीर विवेकानंद ५. उरात अमुच्या ६. तुझ्या आर्यभूमीत ७. खळखळ धावत ८. शतकातुनि ९. असति का ऐसे कुणी? १०. तन्मनात...११. हाक तुझी परि...
कवी : अनघा लवळेकर, संगीता बर्वे, विश्वनाथ गुर्जर, स्वर्णलता भिशीकर, हेमाताई अंतरकर

* **पानाखालच्या ओळी-विषयानुसार :** ३. मन ४. स्वातंत्र्य/देशप्रेम ८. कालरेषा

* **चित्रकार :** शिवाजी तुपे, दत्तात्रेय पाडेकर, अनंत कुलकर्णी, निलेश जाधव, मिलिंद मुळीक, पुंडलिक वझे, गिरीश सहस्रबुद्धे, सचिन जोशी, दीपक संकपाळ, भास्कर सगर, अभय पुरंदरे, मुकुंद भालेराव, तेजस्वी भुरके, ऋजुता घाटे, साहिल उपळेकर, सौरभ उपळेकर, अमोल भोसले, किशोर पगारे, मधुरा फडणीस, नेहा कदम, गुरुप्रसाद गांधी, हर्षदा सावंत सचिन पाटील, अन्वर हुसेन

*** मुलामुलींचे साहित्य** – १. आदिवासींची झोपडी, नवरस (मराठी प्रकल्प) २. सीडीची लॅम्पशोड ४. परमवीर चक्राचा पहिला मानकरी ११. मिशन पत्रव्यवहार, सूड, अज्ञात (कथा), मोबाईल, विज्ञानयुग, आयुष्य हे असंच जगायचं असतं (कविता), इको सिटी (माहितीपर), वेंकटरामन् रामकृष्णन्...(व्यक्तिपरिचय), आदर्श सामाजिक प्रकल्प....(संस्थापरिचय)

विद्यार्थी लेखक : कु. ऋचा लऊळकर, कु. निकिता भुतडा, कु. जीवनविद्या जोशी, कु. सविता गोखले, कु. शिवांगी मांडके, चि. शुभम खांदवे, कु. अंकिता आपटे, कु. सानिका समेळ, चि. ओंकार भाटवडेकर, कु. नयन जगताप, चि. देवव्रत शिरोळकर, कु. गौतमी सडेकर, चि. श्रेयस जोगळेकर, कु. कल्याणी मराठे, कु. आकांक्षा घाटोळ

*** चित्रकार** : कु. सानिका समेळ, कु. पूर्वा गुर्जर, चि. तुषार कुलकर्णी, कु. इरावती आनंद, कु. संयुक्ता रावत, कु. मधुरा रेडीज
